

Pius Naróg OSB., Tyniec

„PRZEZ BIBLIĘ DO LITURGII“

(Wiedeńskie doświadczenia duszpasterskie w zakresie ruchu biblijnego)

Biblia i Liturgia

Jedną z cech najbardziej charakterystycznych wiedeńskiego ruchu biblijnego jest jego powiązanie z austriackim ruchem liturgicznym.

Zacznijmy sprawozdanie od wypowiedzi słynnego twórcy Apostolstwa liturgicznego w Austrii zmarłego w 1952 r. Piusa Parscha. Uczyniłem w moim życiu trzy wielkie odkrycia: 1) *Pismo św.* 2) *Liturgia*, 3) *ich ścisła wzajemna przynależność*. *Pismo św. samo może łatwo prowadzić do herezji, sama liturgia prowadzi do pustego liturgizmu. Razem wzięte zaś jako przynależne koniecznie do siebie, są środkiem do celu, gdyż zmierzają do tego, co jest istotą życia chrześcijańskiego, to znaczy do rozwijania życia łaski. Biblia jest wielką księgą łaski, a liturgia źródłem łaski“.*

Pius Parsch na rok przed śmiercią założył też „*Klosterneuburger Bibelapostolat*“ i odwiedzającym go w ostatniej chorobie przyjacielom wciąż powtarzał: „*Ich hab' die Liturgie gemacht — Ihr müsst die Bibel machen...*“.

J. E. Mayer w książce „*Lebendige Messfeier*“ (Innsbruck — Wien — München 1957) woła o „*ratunek dla Mszy św. katechumenów*“. Bez poznania i zrozumienia Pisma św. lud nie nauczy się w pełni brać udziału we Mszy św., nie nauczy się przyjmować w liturgii słowa Bożego. Ruch Biblijny wzmożony we Wiedniu w ostatnim dziesięciu lat jest dzieckiem ruchu liturgicznego. Zrozumiano, że pogłębiony udział ludu chrześcijańskiego w Misterium Chrystusowym nie jest możliwy bez solidnych podstaw biblijnych. „*Przez Biblię do liturgii*“ — oto nowe hasło. W rękę każdego aktywnego katolika musi się znaleźć obok mszalika łacińsko-niemieckiego także Pismo św.

A oto dwa obrazki z tej biblijno-liturgicznej syntezy.

W pewnej wiedeńskiej parafii robotniczej (12.500 dusz) w czasie W. Postu licznie uczęszczana, codzienna, wieczorna Msza św. staje się ośrodkiem życia religijnego parafii. Kaznodzieja codzienną homilię do liturgii dnia przekształca w „godzinę biblijną” omawiając według metod jej właściwych czytania mszalne: lekcję i ewangelię. Nie musi głowić się nad wyborem tematu i daje wiernym dobry pokarm duchowy.

W innej parafii w czasie Mszy roratnich po odśpiewanej przy ołtarzu oracji inny kapłan na ambonie objaśnia czytania mszalne, podczas gdy wierni śledzą tekst w mszalikach, następnie uroczyste odśpiewuje sam Epistolę, po czym celebrans (który czeka przy ołtarzu) śpiewa uroczyste Ewangelię. Tak podkreślono charakter biblijny Mszy katechumenów.

W wielu parafiach zaraz po wyjściu celebransa z Mszą św. podaje z boku stojący lektor krótkie objaśnienie, jakie święto obchodzimy, co wyraża formularz mszalny, szczególnie czytania, co się będzie śpiewać względnie recytować.

Praca grupowa

Największą rolę w zbliżeniu wiernych do Pisma św. odgrywa czytanie i objaśnianie Pisma św. na zebraniach grupowych i na ogólnych parafialnych godzinach biblijnych.

Często na zebraniach kółek aktywistów — jak Katolicka Młodzież Robotnicza (skrót niemiecki: K. A. J.), Katolicki Ruch Robotniczy (K. A. B.), stanowe Koła parafialne Matek, Mężczyzn itd. — część biblijna jest tylko jednym z punktów programu. Dla przykładu omówimy najdokładniej ustaloną metodę cotygodniowych zebrań K. A. J. Zebranie rozpoczyna część biblijna trwająca do 25 minut. Wyznaczony na poprzednim zebraniu robotnik odbył rozmowę z duszpasterzem i teraz w zaakceptowany przez tegoż sposób omawia odczytane miejsce z Ewangelii. Zwięźle ustala sens wyrazowy perykopy i prawdy religijne w niej zawarte, podkreśla przede wszystkim „co Bóg chce mnie, naszej grupie dzisiaj powiedzieć” i wyciąga wnioski praktyczne dotyczące działania. Dołączają się inni, toczy się dyskusja. W razie potrzeby zabiera w niej głos kapłan zawsze obecny na zebraniu. On też na końcu dyskusji reasumuje jej wyniki. Ta część biblijna zebrania wprowadza zabieganych i rozproszonych członków w nadprzyrodzoną atmosferę Królestwa Bożego i wlewa w wolę ochoczą gotowość do działania apostołskiego. Teraz dopiero przystępują do sprawozdań i omówienia metod oraz do wyznaczenia planu pracy apostołskiej na

przyszły tydzień. Część biblijna stanowi tu wstęp do reszty zebrania o odrębnej tematyce nie związanej z omówionym miejscem Pisma św.

Omówiony przykład obrazuje typ pracy biblijnej o charakterze na wskroś praktycznym: krótki urywek biblijny tłumaczy się na język faktów współczesnych, dostosowuje do swego osobistego życia, pyta się „*co Chrystus uczyniłby w danej sytuacji na moim miejscu? co powiedziałby o moim postępowaniu?*”

Na wielu zebraniach, szczególnie parafialnych kół stanowych, takie ujęcie biblijne stanowi nie tylko odrębną część zebrania (jak w K. A. J.), ale ramy dla jego całości. Wtedy musi się tak dobierać perykopę, aby z niej można było rozbudować naukę i wnioski praktyczne, odpowiednie dla danej grupy.

Godzina biblijna

Właściwa metoda godziny biblijnej kładzie duży nacisk na poznanie Pisma św., na objaśnienia biblijne. Objasnienie umieszcza odczytany ustęp w kontekście całej księgi, a księgę w całości Pisma św. Podaje okoliczności kto, kiedy, dlaczego i do kogo napisał. Komentuje odczytane miejsca ustalając jego sens wyrazowy. Oczywiście to obszernie objaśnienie nie jest przepojone duchem jałowego historycyzmu, spekulacji czy drobiazgowej egzegezy. Wiadomości naukowe stoją tu na usługach żywego kontaktu wiernych z żywym słowem Bożym, a godzinę biblijną kończy aktualne zastosowanie tekstu biblijnego do życia codziennego. Spotkanie z Chrystusem obecnym w Piśmie św. ma doprowadzić do zbliżenia i upodobnienia się do Niego.

Godziny biblijne łączą się zwykle w cykle. Czyta się i omawia kolejno wybór lub wszystkie teksty danej księgi Pisma św.

Metoda godzin biblijnych stosowana jest na wielu zebraniach grupowych różnych stowarzyszeń katolickich, jak też na ogólnych godzinach biblijnych parafialnych, dostępnych dla wszystkich.

A oto wyniki ankiety i statystyki odnośnie biblijnej godziny parafialnej w Wiedniu. Na 122 parafie 54 prowadzi ogólne godziny biblijne odbywające się co 2 tygodnie, co tydzień lub co miesiąc. Godziny biblijne w domach parafialnych skupiają na ogół 30—50 uczestników (w niektórych parafiach 80—120), — w kościołach 80—200. Wśród uczestników jest przeciętnie 77% kobiet. W 1956 r. omawiano 12 razy: Dzieje Apostolskie; 11 razy: życie Zbawiciela; 6 razy: Apokalipsę; 5 razy: Ewangelię wg Mateusza i wg Łukasza oraz wybór tekstów ze Starego Testamentu; 3 razy: wybór z Nowego Testamentu; 2 razy: Księgę Rodzaju, Słowa Pańskie oraz opis Męki; 1 raz dziecięctwo Zbawiciela; list do Hebrajczyków;

proroctwo Izajasza; Malachiasza; Pieśń nad Pieśniami oraz odpowiedzi na zarzuty sekciarzy.

W jednej parafii godzinę biblijną prowadzili na zmianę parafianie według przeczytanej lektury i wskazówek swego duszpasterza.

Odpowiedź na ankietę wykazuje, że wielu uczestników śledzi słowa duszpasterza z Biblią w rękę. Najlepsze wyniki daje przygotowanie dużej ilości egzemplarzy Pisma św. w pomieszczeniu, gdzie odbywa się godzina biblijna. Różne są odpowiedzi ankiety co do tego jak ożywiony jest udział wiernych w godzinie biblijnej (zapytania, dyskusja), o ile powiększa ona ich wiedzę biblijną, czy prowadzi do osobistej lektury omówionych tekstów w domu. Dużo zależy od osobowości duszpasterza prowadzącego godzinę. Jednak wielu uczestników dochodzi tą drogą do prawdziwego umiłowania Pisma św. Są parafie, gdzie można mówić o wielkim odrodzeniu religijnym spowodowanym przez godziny biblijne.

Trzeba przyznać, że godziny biblijne grupowe, np. Kół Mężczyzn czy Niewiast Katolickich, dają znacznie lepsze wyniki niż ogólna godzina parafialna, na którą w większości przychodzą „dewotki“ zgoła obojętne na ruch biblijny. Aktywiści zaabsorbowani własnym terenem działania przeważnie nie mają czasu na ogólną godzinę biblijną. Z drugiej strony dostępna dla wszystkich godzina biblijna daje każdemu możliwość dalszego kształcenia się biblijnego i rozbudzenia w sobie zamiłowania do Pisma św. Ideałem jest łączenie objaśniającej metody godziny biblijnej z praktycznym apostołskim nastawieniem typu K. A. J.

Inne przejawy ruchu biblijnego

Wyliczmy tylko kilka innych sposobów działania austriackiego ruchu biblijnego. Są to m. i.: ujęcie biblijne nauk stanowych (ale w powiązaniu z liturgią); używanie w nauczaniu religii w szkole raczej samego Pisma św., a nie podręczników historii Starego i Nowego Testamentu; niedziele i tygodnie biblijne; propagowanie Pisma św. jako księgi rodzin chrześcijańskich; wydanie wyboru tekstów z Pisma św. dla dzieci i młodzieży, wydanie Pisma św. z komentarzem ascetyczno-duszpasterskim, czasopisma biblijne przeznaczone dla wiernych itd.

Wszystkie wymienione środki zmiierają właściwie do jednego, do zbliżenia szerokiej rzesz wiernych do Pisma św. jako autentycznego źródła pobożności chrześcijańskiej. Stąd stałe nawoływanie do nawiązania przez wiernych osobistego kontaktu z Słowem Objawionym, do prywatnego czytania przez nich Pisma św., szczególnie w czasie Adwentu i W. Postu.

Jasne jest, że dla zrealizowania celów ruchu biblijnego konieczne jest rozpowszechnienie poprzez duże nakłady wydań Pisma św. Ośrodek Klosterneuburger-Bibelapostolat odgrywający w tym wybitną rolę wydał w latach 1951—1957 195 000 egz. Pisma św.

Na zakończenie omówimy bliżej działalność biblijną pisma wydawanego przez Klosterneuburg: „*Bibel und Liturgie*“ i Tydzień Biblijny przeprowadzony przez „Klosterneuburger-Bibelapostolat“ w marcu 1958 r. w jednej z parafii Wiednia.

Czasopismo „*Bibel und Liturgie*“

Dwumiesięcznik „*Bibel und Liturgie*“ od Adwentu 1957 r. przybrał kierunek zdecydowanie praktyczno-duszpasterski. Każdy jego numer dzieli się na dwie części: „I. Bibel, II. Liturgie“. W pierwszej części Pismo prowadzi następujące działy:

1. „*Na godzinę biblijną*“ — materiały dla prowadzących godziny biblijne.

2. „*Jak czytać Pismo św.?*“ — wskazówki o sposobie czytania i rozmyślenia biblijnego.

3. „*Trudności biblijne*“.

4. „*Kursoryczne czytanie Pisma św.*“ — plan codziennej lektury biblijnej uzgodniony z rozkładem ksiąg Świętych w brewiarzu. Plan nie jest jednak powtórzeniem wyboru perykop brewiarzowych, lecz uwzględnia potrzeby świeckiego czytelnika.

Poza stałymi działami ukazują się artykuły poruszające specjalne tematy związane z ruchem biblijnym i sprawozdania z różnych konkretnych doświadczeń w terenie.

Jak widzimy z tego pobieżnego przeglądu, czasopismo jest bezcenną wprost pomocą dla duszpasterzy i referentów kół biblijnych a także przez przystępnie podane wiadomości biblijne propaguje zbliżenie do Pisma św. szerokich rzesz wiernych.

Tydzień biblijny

Omawiany przez nas „*Tydzień Biblijny*“ odbył się w wielkiej parafii miejskiej 23—29 marca 1958 tj. w tygodniu Męki Pańskiej. Został zapowiedziany w poprzednią niedzielę z ambony przez proboszcza, przez ustną propagandę parafialnych kierowników stowarzyszeń katolickich i przez plakaty. Nadto młodzież rozniosła do każdego domu w parafii czterostronicową ulotkę zawierającą odezwę proboszcza i program Tygodnia. Na zewnętrznych stronach umieszczono wielkie napisy: „*Tydzień Biblijny w naszej parafii*“ oraz „*Czy masz Pismo św.?*“ Na codziennej Mszy wieczornej odbywały się konferencje duchowne o tematyce biblijnej i związanej

z liturgią tygodnia. Czterokrotnie po Mszy odbyły się zebrania stanowe (niewiast, matek, dzieci szkolnych i w wieku przedszkolnym, młodzieży i mężczyzn), na których kapłan omawiał praktyczne znaczenie Pisma św. w życiu poszczególnych stanów i rodzin katolickich. Zebranie kończono dyskusją. Zebrania stanowe odbywano w domu parafialnym, gdzie urządzono wystawę biblijną prezentującą różne wydania Pisma św., starodruki, najnowszą literaturę biblijną, różne pomoce biblijne, tablice, obrazy, plakaty przedstawiające skład Pisma św. itd. Każdy z obecnych otrzymał ulotkę zawierającą schemat życia Zbawiciela i kanon Pisma św. wraz z objaśnieniami. W pewnym mieszkaniu prywatnym kapłan odbył godzinę biblijną dla dzieci z całej kamienicy. Dostarczono egzemplarze Pisma św. do poczekalni wszystkich lekarzy w parafii. Oczywiście w ciągu całego tygodnia ułatwiono nabywanie różnych wydań części i całości Pisma św. w kancelarii parafialnej, w zakrystii i w domu parafialnym.

„*Bibel und Liturgie*“ dołącza kilka możliwości niewykorzystanych w omówionym Tygodniu. W czasie Tygodnia Biblijnego można wyświetlać przeźrocza i filmy biblijne, urządzić akademie biblijną (śpiew psalmów, fragmenty beletrystyki o tematyce biblijnej itp.), zorganizować wielkie zebranie pt. „Zapytania w związku z Pismem św.“ (Fragen an die Bibel), rozwinąć na szeroką skalę propagandę biblijną itd.

Tydzień Biblijny to swego rodzaju rekolekcje biblijne. Ma on dokonać zbawiennego wstrząsu biblijnego, nawrotu do biblii w całej parafii. Spełni swe zadanie, gdy wzmoże systematyczną pracę kół i godzin biblijnych, gdy zechęci wiernych do bezpośredniego kontaktu z Pismem św.

Jak widzimy w Austrii ruch biblijny nie ograniczył się do szerzenia wiedzy biblijnej wśród duchowieństwa i świeckich, lecz także dostarczył duszpasterstwu środków do odnowienia i pogłębienia pobożności szerokich rzesz katolików.

PIUS NAROG OSB